

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - De Kiem te Ruddervoorde

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	17111
	Instelling	Vrije Basisschool - De Kiem
directeur		Nicole MARCUS
adres		Leegtestraat 1 - 8020 RUDDERVOORDE
telefoon		050-27.88.50
fax		050-27.88.52
e-mail		directie@vbsruddervoorde.be
website/URL		www.vbsruddervoorde.be
	Bestuur van de instelling	970319 - Vrije Basisscholen Gruuthuse te OOSTKAMP
adres		Kortrijksestraat 47_B - 8020 OOSTKAMP
	Scholengemeenschap	120865 - Gruuthuse te OOSTKAMP
adres		Kortrijksestraat 47_B - 8020 OOSTKAMP
	CLB	115121 - Vrij CLB Torhout te TORHOUT
adres		Papebrugstraat 8 - 8820 TORHOUT
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	23/05/2011, 24/05/2011, 26/05/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	26/05/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	20/06/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Eric Van Laere
	Teamleden	Geert Alleman
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?	7
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
4.3 Lager onderwijs: Nederlands	9
4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	10
4.5 Lager onderwijs: sociale vaardigheden	11
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
5.1 Personeelsbeheer	12
5.2 Professionalisering	12
5.3 Materieel beleid	12
5.4 Welzijn	12
5.5 Curriculum	12
5.6 Begeleiding	12
5.7 Evaluatie	13
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	15
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	1615
7.1 Wat doet de school goed?	1615
7.2 Wat kan de school verbeteren?	1716
8. ADVIES	1816
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	1817

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De Vrije Basisschool De Kiem ligt in het centrum van een residentiële, landelijke gemeente. De directeur leidt de school reeds een aantal jaren en was er zelf voorheen zorgcoördinator. Het dynamische lerarenkorps wil kwaliteitsvol onderwijs en opvoeding aanbieden en daarbij voor degelijke ondersteuning en begeleiding op maat van elk kind zorgen.

In het kleuteronderwijs toont de school aan dat ze de **leerplandoelen** voor Nederlands en wereldoriëntatie behoorlijk nastreeft bij de kleuters. In de dagplanningen koppelen de leerkrachten de ontwikkelingsaspecten duidelijk aan de leerplandoelen. Het team hanteert verschillende bronnen om Nederlands en wereldoriëntatie op een actieve manier en geïntegreerd in thema's aan te pakken. De school **voldoet** hiermee aan de **erkenningvoorwaarden** in de kleuterschool.

Voor wat betreft de **erkenningvoorwaarden in de lagere school** realiseert het team de **leerplandoelen voor Nederlands** door het consequent volgen van een onderwijsleerpakket, dat het onderwijs voor Nederlands stuurt. De methodegebonden toetsen en externe peilproeven laten hierbij **goede resultaten** zien. De **resultaten voor luisteren** in deze externe proeven liggen enigszins onder het gemiddelde van de referentiegroep. De criteria die de leerkrachten hanteren bij de **evaluatie van spreken** zijn klaseigen en niet geheel duidelijk. Bij de gestandaardiseerde leerlingvolgtoetsen halen of benaderen de leerlingen doorgaans een degelijke norm. De resultaten van deze leerlingvolgtoetsen worden door het zorgteam geanalyseerd en ze sturen de **differentiatie** en de **remediëring**.

Voor **wereldoriëntatie** hanteert de school in alle klassen een basisleerpakket waarmee het team de realisatie van de **leerplandoelen, die gelinkt zijn aan een eindterm**, verzekert. De **integrale realisatie van alle leerplandoelen** is niet in alle klassen aantoonbaar.

Het aanbod voor wereldoriëntatie is **thematisch** uitgebouwd. Daarbij is evenwel in verschillende klassen de **horizontale samenhang weinig evenwichtig** uitgezet. Sommige thema's zijn inhoudelijk eerder vanuit één bestaansdimensie georiënteerd. Op die manier overweegt in verschillende klassen en voornamelijk in de bovenbouw eerder een cursorische dan een thematische aanpak.

De onderwijslijn uit het basisleerpakket is in de meeste klassen impliciet richtinggevend voor de **logische samenhang** van het aanbod voor wereldoriëntatie in de klas en in de school. Het team heeft daarbij zelf geen duidelijk zicht op de verticale leerlijn voor wereldoriëntatie doorheen de school. Dit komt tot uiting in een **weinig functionele opbouw en gebruik van tijd- en ruimtekaders** en in overlappingen in het aanbod.

Het team voorziet in wereldoriëntatie ruime kansen voor **actieve verkenning buiten de klas en de school**, voor inschakeling van **ICT** en voor kansen tot **leren leren**.

De **evaluatie** van wereldoriëntatie is in de meeste klassen vooral gericht op **kennis**.

Het team heeft een schooleigen, doelgerichte visie op de aanpak van sociale vaardigheden bij de leerlingen. Het voerde in alle leerjaren een bronnenboek in, waarin de leergebiedoverschrijdende **eindtermen sociale vaardigheden** verwerkt zijn. Een **werkgroep** behartigt de sociale vaardigheden op schoolniveau, plant schoolinitiatieven en organiseert bij elk nieuw actiepoint een **klasoverstijgende introductie** waarbij alle leerlingen betrokken worden. De leerkrachten **integreren** sociale vaardigheden in diverse activiteiten en in de brede klaswerking. Ze noteren daarbij observaties en voorzien hierover **rapportering** in de vorm van een uitgeschreven toelichting. Er is ook aandacht voor aspecten van **zelfevaluatie** door de kinderen.

Tijdens de doorlichting onderzocht de inspectie nog twee aspecten die de kwaliteit van het onderwijs positief kunnen beïnvloeden. Het betreft de **leerbegeleiding** van de leerlingen en de **evaluatiepraktijk** van hun leervorderingen.

De school heeft een uitgeschreven, **doelgerichte visie** op leerbegeleiding. De gerichtheid op zelfstandig leren staat hierin voorop. De principes van het handelingsgericht werken vinden ingang in het zorgteam, maar zijn nog vatbaar voor verdere introductie bij de klasleerkrachten. Het team investeert sterk in de uitbouw van de **eerstelijnszorg**. Voor de functionele uitbouw hiervan beschikt elk leerjaar structureel over een aantal uren leerbegeleiding. Voor leerlingen met hardnekkige leerproblemen voorziet het team **tweedelijnszorg** na bespreking van de concrete zorgvraag op het MDO en op basis van een handelingsplan. Een aantal van die plannen zijn beknopt en weinig planmatig.

De interne communicatie in verband met de leerbegeleiding, de handelingsplannen, de verslagen van het MDO-overleg en de resultaten van klasscreenings vinden we terug in het **digitaal zorgplatform**. De werking hiervan als intern communicatiekanaal bevindt zich nog in de implementatiefase.

Het zorgteam rapporteert aan de ouders over de leerbegeleiding via stickers in het agenda van de leerling en via informele en formele oudercontacten.

De **evaluatiepraktijk** is behoorlijk. De leerkrachten volgen de vorderingen van de kinderen degelijk op. Dit gebeurt in het kleuteronderwijs vooral door geregelde **observaties**. De teamleden van het lager onderwijs doen dit vooral met **toetsen**. Bij wereldoriëntatie kan de **afstemming** van de evaluatie op de leerplandoelen nog verbeteren.

Er zijn bescheiden aanzetten tot meer brede evaluatie waarin de kinderen eveneens reflecties kunnen verwoorden of eigen realisaties kunnen beoordelen.

Tot besluit mag worden gesteld dat deze school erin slaagt om kwaliteitsvol onderwijs aan de kinderen te geven. Uit wat voorafgaat, blijken duidelijk een aantal sterktes van het team. De inspectie formuleert daarom **een gunstig advies**. Door nog meer aandacht te hebben voor een integrale doelenrealisatie, een goede horizontale en verticale samenhang in wereldoriëntatie en voor een doelgerichte, bredere evaluatiepraktijk, kan het team het onderwijs nog verbeteren. Deze uitdaging kunnen de leerkrachten zeker waarmaken, gezien de ruime aandacht voor kwaliteit en het breed gedragen beleid in deze school.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

wereldoriëntatie

Lager onderwijs

Nederlands

wereldoriëntatie

sociale vaardigheden

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- Deelname aan specifieke projecten (MOS, Comenius, ...).
- Recente vernieuwingswerken aan schoolinfrastructuur.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

- Het schoolbeleid beschikt over **outputgegevens** die aantonen dat het team de ontwikkelings- en leerplandoelen voor Nederlands in voldoende mate nastreeft. De testen die einde derde kleuterklas van een aantal kleuters met zorgindicaties afgenomen worden en de analyse van de leerlingvolg- en andere toetsen in het eerste leerjaar laten zien dat op het einde van de derde kleuterklas voor Nederlands **behoorlijke resultaten** worden geboekt.
- Nederlands krijgt een **ruime tijdsbesteding** in de weekplanningen en de dagschema's van de leerkrachten.

- Het team streeft de leerplandoelen voor Nederlands op een degelijke manier na. Deze **leerplangerichtheid** is te zien in de klasagenda's en in de groeilijnen, hoeken- en activiteitenfiches die de leerkrachten hanteren als planningsdocumenten. In het klasagenda zijn de **ontwikkelingsaspecten** uit het neteigen referentiekader het uitgangspunt en waar dit gepast is, worden leerplandoelen vermeld.
- Nederlands wordt **geïntegreerd in de thematische uitbouw** in alle kleuterklassen. Het team hanteert hierbij verschillende bronnenboeken.
- Bij de uitwerking van de thema's heeft het team goede aandacht voor **gradatie**. Hiervoor baseren de leerkrachten zich op de schooleigen uitgewerkte groeilijnen, de ontwikkelingslijnen uit het neteigen referentiekader en op begrippenlijsten. In het wekelijks teamoverleg wordt de gradatie verder geconcretiseerd.
- De leerkrachten integreren binnen elk thema doelgericht **talige activiteiten**. Er is ook een ruim materialenaanbod met oog voor communicatie.
- De **boekenhoek** is goed voorzien van boeken die inspelen op het weekthema. Er zijn verder ook prenten en fotoboekjes.
- De kleuterklassen zijn ingericht als **krachtige leeromgevingen** met werkhoeken die extra impulsen tot taalstimulering bieden.
- Er is een goede aandacht voor **symboolgebruik**: aanduidingen bij de hoeken, symbolen op de takenborden, op de diverse kalenders en bij stappenplannen.
- De leerkrachten hebben oog voor **observatie** van de kleuters tijdens de activiteiten. Ze houden die vaststellingen bij in een observatieschrift met notities per kleuter en in het **digitaal zorgplatform**. Ook Nederlands is het voorwerp van gerichte observatie. Bij dit observeren is in eerder geringe mate **afstemming** te zien **met de groeilijnen** of begrippenlijsten die het team in gebruik heeft.
- De observatiegegevens zijn de basis voor **differentiatie en individualisering** tijdens activiteiten in de werkhoeken. Indien nodig ondersteunt de zorgleerkracht tijdens extra **remediëringmomenten**. Het digitaal zorgplatform bevat een overzicht per kind van interventies bij deze remediërende aanpak.

4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

- Het team **streeft** in voldoende mate de realisatie van **de ontwikkelings- en leerplandoelen voor wereldoriëntatie na**. In de dagplanningen verbinden ze ontwikkelingsaspecten uit hun neteigen referentiekader, waar passend, aan **leerplandoelen** wereldoriëntatie voor het kleuteronderwijs.
- Het team werkt met thema's die sterk **wereldoriënterend gericht** zijn. De themakeuze berust op vastliggende thema's, occasionele thema's en thema's die inspelen op de spontane interesse van de kleuters. In de themaplanningen komen doelen en activiteiten voor die te linken zijn aan de verschillende bestaansdimensies uit het leerplan.
- De school heeft geïnvesteerd in **verschillende bronnen** waaruit de leerkrachten putten om binnen de thema's een **degelijk didactisch aanbod** uit te werken en om de kleuters op een actieve, explorerende en muzische manier de wereld te laten verkennen.
- De leerkrachten zorgen ervoor dat de **thematische kadering** sterk aanwezig is in het klasbeeld. Dit geeft in alle klassen aanleiding tot **verrijking in de diverse werkhoeken** en tot aanbod van themagebonden prenten, boeken en spel- en ander materiaal.
- Aan de klaswanden zijn tijdskadens, aanwezigheids- en takenborden voorzien. Die zijn gradueel opgebouwd over de kleuterklassen heen. Deze **gradatie** heeft het team vastgelegd in groeilijnen. Er is daarbij ook voldoende aandacht voor symbolen en pictogrammen.

- In de loop van het schooljaar zijn verschillende activiteiten voorzien waarin verkenning van **de omgeving** alle kansen krijgt. Er is een schooltuin en de kleuterklassen worden ook betrokken bij activiteiten binnen het MOS- en het Comeniusproject van de school. Ook verkeers- en mobiliteitseducatie krijgt de nodige aandacht onder meer door een tijdelijk verkeerspark.
- De leerkrachten **observeren** de kleuters in hun ontwikkeling. Binnen wereldoriëntatie gaat dit vooral over exploreren, waarnemen, communiceren met elkaar tijdens verkenningen in de hoeken en tijdens activiteiten en over verwerven van tijd- en ruimtebegrippen. Vaststellingen hierover worden bijgehouden in een klaseigen observatieschrift en in het digitaal zorgplatform.
- De leerkrachten hebben behoorlijke aandacht voor **procesevaluatie** bij de activiteiten waarin actieve wereldverkenning voorop staat. De kleuters krijgen ook kansen tot zelfevaluatie. Hierin staan hun **gevoelens** en hun **welbevinden** vaak centraal.

4.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

- De **leerprestaties** van de leerlingen geven voldoende indicaties dat de meeste leerlingen de eindtermen Nederlands en de leerplandoelen behoorlijk bereiken.
- De methodegebonden toetsen laten **doorgaans degelijke resultaten** zien. Ook de resultaten van de leerlingvolgtoetsen voor spelling en lezen halen doorgaans een behoorlijke norm. De externe toetsing laat resultaten zien die net boven het gemiddelde van de referentiegroepen uitstijgen. Weliswaar situeren de resultaten voor luisteren zich net onder het gemiddelde van de referentiegroep. Enkele teamleden koppelen hieraan een versterkte aandacht voor luisteren.
- Het team **realiseert de leerplandoelen** voor Nederlands door het consequent gebruik van een onderwijsleerpakket in alle leerjaren.
- Er is een **evenwichtige uitbouw van de verschillende domeinen** binnen het leergebied Nederlands. De leerkrachten bewaken dit evenwicht eveneens door het strikt volgen van de activiteiten die in hun onderwijsleerpakket worden aangeboden.
- In de meeste klassen zijn er passende **referentiekaders aan de klaswand** voor Nederlands. Hierover zijn echter geen schoolafspraken. Een groeiende opbouw van algoritmes en heuristieken die de kinderen leren hanteren om over hun taalgebruik na te denken is daardoor niet verzekerd.
- De leerkrachten **evalueren** de verschillende domeinen van Nederlands vooral met methodegebonden toetsen. Verder nemen zij periodiek leerlingvolgtoetsen af. De school neemt ook deel aan externe toetsen in het vierde en zesde leerjaar.
- Voor **spreken** is de evaluatie niet strikt methodegebonden. De **criteria** die de leerkrachten hierbij hanteren zijn vaak onduidelijk en niet afgestemd op de leerplandoelen.
- In het kader van **preventie en remediëring** proberen de leerkrachten kort op de bal te spelen. Naast eerder losse aantekeningen bij dagelijks klaswerk of toetsen vormen periodieke foutenanalyses zoals voorzien in het onderwijsleerpakket het uitgangspunt voor de eerstelijnszorg.
- Voor een functionele klasspecifieke uitbouw van **eerstelijnsondersteuning** beschikt elk leerjaar structureel over een aantal uren leerbegeleiding. Dit aantal is in verhouding tot de klasgrootte en de zorgcontext van de klas vastgelegd.
- Het weekrooster is in elke klas ingedeeld in rode blokken (instructiegerichte lessen Nederlands) en groene blokken (zelfstandig werken). De zorgleerkracht ondersteunt kinderen, individueel of in kleine groepen, voor hun specifieke taalproblemen vooral in de klas en dit in de groene blokken. De zorgleerkracht helpt waar mogelijk ook bij de **differentiatie** en **individualisering** tijdens oefenmomenten bij een les.

- Er is een ruim aanbod van diverse **leesbevorderende initiatieven** zoals tutorlezen, bibliotheekbezoek en ralflezen.

4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

- De school legt **outputgegevens** voor die indicaties geven dat de leerlingen de eindtermen realiseren. De vierdeklassers nemen deel aan externe proeven van de eigen koepel en scoren in de buurt van de referentiegroep. De toetsen peilen vooral naar kennis en vaardigheden. Er zijn in sommige klassen bescheiden sporen van meer brede evaluatie waarin de kinderen eveneens reflecties kunnen verwoorden of eigen realisaties kunnen beoordelen. Er is vaak geen transparant verband tussen de evaluatie van wereldoriëntatie en de leerplandoelstellingen.
- De **tijdsbesteding** voor wereldoriëntatie wordt in de meeste klassen uitgedrukt in expliciete lestijden op het weekrooster en is verder vervat in activiteiten zelfstandig werk en hoekenwerk. In die niet- specifieke lessen is het aandeel van wereldoriëntatie minder transparant. Hierdoor heeft het team onvoldoende zicht op de voorziene tijdsbesteding volstaat voor de realisatie van de leerplandoelen.
- Het team heeft recent in alle klassen een basisleerpakket voor wereldoriëntatie ingevoerd. Hiermee realiseren de leerkrachten de leerplandoelen die gelinkt zijn aan een eindterm. De **integrale realisatie van de leerplandoelen** is niet in alle klassen aantoonbaar. Het team heeft in het verleden een overzicht gehanteerd om de leerplandekking van haar wereldoriëntatieonderwijs na te gaan. Bij de invoering van het basisleerpakket is deze leerplanstudie in vrijwel alle klassen stopgezet.
- Het aanbod voor wereldoriëntatie is **thematisch** uitgebouwd. In deze thematische aanpak is in verschillende klassen de **horizontale samenhang weinig evenwichtig** uitgezet. Sommige thema's zijn inhoudelijk eerder vanuit één bestaansdimensie georiënteerd. Op die manier overweegt in verschillende klassen en voornamelijk in de bovenbouw voor wereldoriëntatie eerder een cursorische dan een thematische aanpak.
- De onderwijslijn uit het basisleerpakket is voor de meeste leerkrachten impliciet richtinggevend voor de **verticale samenhang** in het wereldoriëntatieaanbod in de klas en in de school. Het team heeft daarbij zelf geen duidelijk zicht op de verticale leerlijn voor wereldoriëntatie doorheen de school. Dit komt tot uiting in een **weinig transparante opbouw en functioneel gebruik van tijd- en ruimtekaders** en in overlappingen in het aanbod.
- Hoewel de meeste leraren het basisleerpakket vrij volledig volgen, is er **geen eenduidigheid in het gebruik van dit pakket**. In een aantal klassen wordt dit basispakket sterker thematisch ingebouwd dan in andere klassen.
- Het team investeert jaarlijks in een of meer **klasoverstijgende thema's**. Hierbij laat men vaak kansen liggen om verticale leerlijnen en inhoudelijke afstemming te realiseren.
- Het team bouwt een **actieve verkenning buiten de klas en de school in**. De school neemt deel aan een MOS- en Comeniusproject, organiseert verschillende extra muros activiteiten, beschikt over een schooltuin en nodigt experts uit in de klassen.
- De leerkrachten zorgen voor een goede **inschakeling van ICT**. Hierbij is ook oog voor het realiseren van de eindtermen ICT en voor veilig internetgebruik. Vooral het smartboard levert in een aantal klassen een goede bijdrage.
- In een aantal klassen is aan de klaswand een structurerend **tijds kader** voorzien. Het gebruik daarvan is echter weinig functioneel. Dit brengt mee dat aspecten die te maken hebben met oriëntatie in de tijd door de leerlingen onvoldoende kunnen geduid worden in een groeiend tijdsbesef. Het tijds kader, dat wel impliciet aanwezig is in het basisleerpakket, rendeert op die manier niet optimaal.

- Het klasbeeld biedt in de meeste klassen geen sterk referentiekader voor de ruimtelijke oriëntatie. Ook hier is het **ruimtekader** in het basisleerpakket aanwezig maar wordt het klassikaal weinig dynamisch en functioneel gebruikt.
- In een aantal klassen is er aandacht voor aspecten van **leren leren** in wereldoriëntatie. De kinderen hanteren daarbij stappenplannen of krijgen een overzicht van de kennis en vaardigheden die in een thema aan de orde zijn. Ook het basisleerpakket voorziet in kansen tot leren leren.
- De implementatie van **de vernieuwingen voor de domeinen** natuur en techniek is opgestart bij de invoering van het basisleerpakket, maar de leerlijn die de school hierin hanteert is nog weinig geëxpliciteerd.

4.5 Lager onderwijs: sociale vaardigheden

Voldoet

- De aanpak van sociale vaardigheden verloopt **doelgericht**. Het team heeft een schooleigen **visie** en voerde in alle leerjaren een bronnenboek in, waarin de **leergebiedoverstijgende eindtermen** voor sociale vaardigheden verwerkt zijn.
- Een **werkgroep** stuurt de uitwerking van activiteiten aan, plant initiatieven op schoolniveau en organiseert bij elk nieuw actiepoint een klasoverstijgende introductie waarbij alle leerlingen, ook de kleuters, betrokken worden. Deze Kiem- en introductiemomenten zijn ankerpunten voor de sociale vaardigheden.
- Op schoolniveau en op klasniveau **visualiseren** pictogrammen en affiches de aandachtspunten die het team in het kader van sociale vaardigheden stelt.
- De leerkrachten **integreren** de aandacht voor sociale vaardigheden in diverse activiteiten en in de brede klaswerking. Daarbij is zowel aandacht voor samenwerking, gespreksconventies als voor relatiewijzen. Hiervoor steunen de leerkrachten op het bronnenboek.
- Een vertrouwensleerkracht biedt extra ondersteuning om leerlingen te begeleiden in sociale omgangsvormen.
- In de **lagere school** noteren de leerkrachten observaties in verband met sociale vaardigheden van de leerlingen en geven hierover in de **rapportering** een schriftelijke toelichting. Er is ook aandacht voor aspecten van **zelfevaluatie door de kinderen**.
- De schoolwerkgroep die de sociale vaardigheden behartigt, evalueert de lopende initiatieven, stuurt bij en heeft oog voor **verdere ontwikkeling** van de aanpak ervan.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 *Afstemming tussen school en CLB of andere partners*

5.6.2 *Leerbegeleiding*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De aanpak van de leerbegeleiding is **doelgericht**. De school heeft een uitgeschreven **visie op leerbegeleiding**. Het zorgteam drukt daarin uit dat het belang hecht aan de opvoeding tot zelfstandigheid, aan goede prestaties op het eigen niveau van de leerlingen en op hun welbevinden op school en in de klas. De principes van het handelingsgericht werken vinden ingang in het zorgteam, maar zijn nog vatbaar voor verdere introductie bij de leerkrachten.
- Het team wil vanuit de visie op de **leerbegeleiding van kleuters**, eventuele ontwikkelingsproblemen vroeg opvolgen en de betrokken ouders van bij de aanvang in dit traject meenemen.
- Het zorgteam heeft een uitgebreide **ondersteuning** van de leerbegeleiding op klasniveau uitgebouwd. Naast de zorgcoördinator die ook vertrouwensleerkracht en zorgbegeleider is voor het kleuteronderwijs zijn in de school nog drie zorgbegeleidende leerkrachten halftijds of voltijds aan het werk. In totaal gaat het over een investering van ongeveer een vijfde deel van het lestijdenpakket in leerbegeleiding voor de verschillende klassen van het kleuter- en lager onderwijs.
- Het team zet sterk in op de uitbouw van **eerstelijnszorg**. Daarvoor beschikt elk leerjaar structureel over een aantal uren zorgbegeleiding. Dit aantal is in verhouding tot de klasgrootte en de zorgcontext van de klas.

- Het weekrooster is in elke klas ingedeeld in rode blokken (instructiegerichtte lessen) en groene blokken (zelfstandig werken). De zorgleerkracht wordt vooral in de klas ingeschakeld in de groene blokken. Dit maakt het mogelijk om kinderen in de klas **individueel of in kleine groepen te ondersteunen** voor hun specifieke leerproblemen. Zij krijgen daarbij extra instructie, kunnen werken met concreet materiaal of referentieschema's.
- De zorgleerkracht ondersteunt ook bij de differentiatie en individuele ondersteuning van leerlingen tijdens oefenmomenten bij een les.
- Indien er in een klas groepjes zijn die met hetzelfde leerprobleem kampen, wordt er in de afzonderlijke zorgklas geremedieerd met concreet of schematisch materiaal en met eigen verwoording door de leerlingen. Voor kinderen met een specifiek probleem of stoornis worden passende **sticordi-maatregelen** uitgewerkt.
- De klastitularis, de zorgcoördinator en de zorgleerkracht participeren **wekelijks** aan een **intern zorgoverleg**, waarin ze afstemming zoeken voor de initiatieven in verband met de leerbegeleiding.
- Voor leerlingen met hardnekkige leerproblemen voorziet het team **tweedelijnszorg** na bespreking van de concrete zorgvraag op het MDO en op basis van een handelingsplan. Een aantal van die plannen zijn beknopt en weinig planmatig.
- In de leerbegeleiding wordt het CLB functioneel betrokken en is er samspraak met de ouders. Desgevallend wordt **externe ondersteuning** in overleg met de ouders ingeschakeld.
- De communicatie in verband met de leerbegeleiding, de handelingsplannen, de verslagen van het MDO-overleg en de resultaten van klasscreenings vinden we terug in het **digitaal zorgplatform**. De werking hiervan als intern communicatiekanaal bevindt zich nog in de implementatiefase.
- Het **zorgteam rapporteert** over de werking van de leerbegeleiding aan de ouders via stickers in het agenda en via informele en formele oudercontacten.
- De leerbegeleiding is **doeltreffend**. De zorgleerkrachten evalueren de effecten van hun leerbegeleiding. Ze houden hun interventies en de vorderingsanalyses, screenings en leerlingvolgtoetsen zorgvuldig bij en reflecteren over de resultaten van hun zorginterventies.
- Het zorgteam reflecteert **ontwikkelingsgericht** over de aanpak van de leerbegeleiding in de school. Er is een degelijke samenwerking met het CLB dat de verdere implementatie van het digitaal zorgplatform en van het handelingsgericht werken mee ondersteunt.
- De zorgcoördinator en de zorgleerkrachten volgen nieuwe **ontwikkelingen** in verband met de aanpak van leerbegeleiding via gerichte nascholing. Het zorgteam zet zich sterk in, in pedagogische werkgroepen binnen de school en dit voor onder meer de sociale vaardigheden en de evaluatiepraktijk.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Het team hanteert een **doelgerichte evaluatiepraktijk op basis van een uitgeschreven** schoolvisie. Voor bepaalde aspecten in verband met de evaluatiepraktijk zijn schoolafspraken gemaakt.

- Voor de **leergebieden Nederlands, Frans en wiskunde** baseren de leerkrachten zich hoofdzakelijk op de toetsen en de instrumenten voor foutenanalyse uit de respectievelijke onderwijsleerpakketten. Voor het deelgebied spreken in Nederlands is de evaluatiepraktijk echter minder doelgericht, maar eerder gebaseerd op leerkrachtgebonden criteria.
- De **evaluatie voor wereldoriëntatie** is meestal uitgewerkt met eigen toetsmateriaal en met evaluatiemateriaal bij het basisleerpakket. In de meeste klassen en zeker in de bovenbouw is de evaluatie van wereldoriëntatie eerder cognitief gericht. Er zijn bescheiden aanzetten tot meer brede evaluatie waarin de kinderen eveneens reflecties kunnen verwoorden of eigen realisaties kunnen beoordelen. Er is geen transparant verband tussen de leerplandoelstellingen en de evaluatie.
- Voor **bewegingsopvoeding** hanteert de school een specifieke evaluatiepraktijk gebaseerd op bewegingsdoelen waarover gerapporteerd wordt in een afzonderlijk rapport voor bewegingsopvoeding.
- Voor **sociale vaardigheden**, voor **muzische vorming** en voor **leren leren** hanteren een aantal leerkrachten observatieoverzichten bij wijze van permanente evaluatie. Het team rapporteert over deze drie domeinen met een beknopte schriftelijke rapportering. Hierbij krijgen de leerlingen ook de kans om een korte zelfevaluatie te noteren.
- Voor **Frans** wordt in de derde graad de mogelijkheid voorzien tot gedifferentieerde evaluatie en rapportering.
- Een werkgroep zorgt voor een degelijke **ondersteuning** van de evaluatiepraktijk.
- Het team investeert in de regelmatige afname van **leerlingvolgtoetsen** en neemt deel aan **externe peilproeven** voor Nederlands, wiskunde en wereldoriëntatie.
- In de kleuterklassen hebben de leerkrachten ruime aandacht voor het observeren van de kleuters over verschillende ontwikkelingsdomeinen. Verder zijn er gerichte observaties in verband met diverse vaardigheden of begripsverwerving. Ze houden die vaststellingen bij in een observatieschrift of –map met notities per kleuter.
- Maandelijks bepalen de kleuteronderwijzeressen in teamoverleg een ontwikkelingsaspect dat ze voor alle kleuters tijdens de activiteiten observeren. Bij dit observeren is in eerder geringe mate **afstemming** te zien **met de groeilijnen** of begrippenlijsten die het team in gebruik heeft.
- De leerkrachten leggen hun belangrijkste observaties vast in het digitaal zorgplatform en **communiceren** hierover **met de ouders** in het heen-en-weerschrift. Deze communicatie bevat ook telkens een terugblik op de observaties van de vorige maand.
- De school beschikt over een **digitaal zorgplatform** waarin de leerkrachten de resultaten van observaties en resultaten van leerlingtesten en - volgtoetsen bijhouden.
- De vaststellingen bij de observaties en de leerlingvolgtoetsen leiden tot specifieke activiteiten of een **gedifferentieerde benadering** in de klas. De initiatieven van de zorgleerkrachten voor specifieke leerproblemen zijn eveneens op het zorgplatform terug te vinden in een bondig handelingsplan.
- Het team hanteert duidelijke deliberatieprocedures voor de toekenning van de **getuigschriften basisonderwijs**.
- De visie en schoolafspraken over de evaluatiepraktijk leiden in geringe mate tot **reflectie over de doeltreffendheid** ervan. Evaluatie is in hoofdzaak gericht op kennis en vaardigheden. Attitudes zijn het voorwerp van observatie, maar soms op basis van onduidelijke criteria. Er zijn aanzetten tot zelfevaluatie waarbij leerlingen reflecteren over hun eigen werken en over die van anderen en tot bredere evaluatie, waarbij leerlingen zelf iets realiseren.
- De maandelijkse **gerichte observatie** over een welbepaald ontwikkelingsdomein is in de kleuterschool een doeltreffende aanpak. De maandelijkse terugkoppeling naar het vorig observatieaspect versterkt deze doeltreffendheid nog.

- De schoolwerkgroep die de evaluatiepraktijk op schoolniveau behartigt volgt de verdere **ontwikkeling** ervan op. De analyse op schoolniveau van de resultaten van externe peilproeven opent hierbij perspectieven. De werkgroep evolueert naar een nieuwe prioriteit, namelijk de rapportering.

5.7.2 Rapporteringspraktijk

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- In het gedeeld **leiderschap** van de school zijn de directeur, het zorgteam en de ICT-coördinator de voornaamste actoren. Zij hebben duidelijk de intentie om te bewaken dat de school degelijk onderwijs aanbiedt en om daarbij voor degelijke ondersteuning en begeleiding te zorgen.
- De directie investeert in klasbezoeken en functioneringsgesprekken en moedigt sterk hospiteerbeurten aan. De reflectieverslagen hierbij illustreren hoe leerkrachten leren van elkaar en hun onderwijspraktijk in groeiende mate op elkaar afstemmen.
- Het team evolueert stilaan naar een gelijkgerichte werking. Er is recent gewerkt aan de **actualisering en ontwikkeling van de schoolvisie**.
- Het team is betrokken in de **besluitvorming**. Schooleigen werkgroepen voor een aantal pedagogische domeinen zijn hiervan de exponent.
- Binnen de **kwaliteitszorg** van de school worden initiatieven opgezet in het kader van zelfevaluatie en tevredenheidsonderzoek. De conclusies die hieruit worden getrokken zijn nog niet eenduidig geformuleerd. Het team maakt ook een aanvang met de analyse op schoolniveau van outputgegevens in het kader van interne kwaliteitszorg.
- In de school zijn een beperkt aantal initiatieven genomen die kaderen in een aanzet tot **talenbeleid**. Er zijn evenwel nog geen afspraken noch een formele visie en doelstellingen uitgewerkt.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De gerichtheid op de leerplandoelen voor Nederlands en wereldoriëntatie in de kleuterschool en de realisatie van de leerplandoelen voor Nederlands in de lagere school.
- De integratie van Nederlands en wereldoriëntatie in de thema's in het kleuteronderwijs.
- De actieve exploratie van de onmiddellijke en ruimere leefomgeving in wereldoriëntatie.
- De inschakeling van ICT in wereldoriëntatie en in Nederlands.
- De doelgerichte en doeltreffende aanpak van sociale vaardigheden in de hele school.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De maandelijkse gerichte observatie over een welbepaald ontwikkelingsdomein in de kleuterschool.
- De doorgedreven aanpak van leerbegeleiding in de hele basisschool.
- De evaluatiepraktijk voor wiskunde, Frans, bewegingsopvoeding en de meeste domeinen van Nederlands.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De inschakeling van coördinatoren en zorgteam om het onderwijskundig leiderschap te verbreden.
- De doelgerichte werking van de schoolwerkgroepen die de sociale vorming en de evaluatiepraktijk behartigen.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De bewaking van de integrale realisatie van de leerplandoelen wereldoriëntatie in de lagere afdeling.
- De duidelijkheid over de tijdsbesteding voor wereldoriëntatie.
- De evenwichtige horizontale samenhang in de thematische aanpak van wereldoriëntatie.
- De uitbouw van de verticale samenhang binnen wereldoriëntatie in de lagere school, met oog voor een groeiend tijd- en ruimtekader en om inhoudelijke overlappingsen over de leerjaren heen te vermijden.
- Schoolafspraken voor de functionele opbouw en aanwending van referentiekaders Nederlands.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De koppeling van de evaluatie van wereldoriëntatie aan de leerplandoelen.
- De afstemming van de observaties van kleuters op de schooleigen groeilijnen en begrippenlijst.
- Weloverwogen criteria bij de evaluatie van spreken in het lager onderwijs.
- De verdere implementatie van het digitaal zorgplatform met inbegrip van transparante handelingsplannen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De uitbouw van een schooleigen talenbeleid, gebaseerd op een visie en op vooropgestelde doelstellingen.

7.3. Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring:

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Eric Van Laere

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: